

Smidesprojekt -06

Gustav Karlsson

Reserch inför examensarbete 4 poäng

HT 2006
Järn & Stål / Offentlig gestaltning

Innehåll

Innehållsförteckning	3
Förord	4
Abstract / Sammanfattning	5
Bakgrund	6
syfte	6
Mål	6
Problemformulering	7
Metod	8
Uppläggning och genomförande	8
Teknikers olika uttryck	9
Formulera former i ord	10
Vad är smide?	10
Vad kommer ur smidet?	11
En konstnärlig process	11
Fysiskt skapande	12
Mervärde framför annat skapande	12
Resultat	13
Diskussion	13
Slutsats slutord	14

Förord

Jag tycker om att smida. Jag vet inte varför men det faller sig helt enkelt naturligt för mig att formulera mig genom smide. Min relation till smide är en skapares. Jag tycker att smide är en lämplig teknik för mig att uttrycka mitt inre. Det kallas konst har jag hört, men jag vet inte. Konst låter så finkultur och snofsig. När jag blir stor vill jag bli Smed.

Abstract

During the last four weeks I have been working with the forgings ability to express itself. I have done this in purpose to understand what makes craftarts unique. All throw this work my ame has been to develop as a creator. This rapport is a presentation of the reserch i have done.

Sammanfattning

Under fyra veckors tid har jag arbetat med smidets möjligheter att själv skapa uttryck. Jag har gjort det för att få en större förståelse för vad som gör smideskonst unikt. Genom hela arbetet har mitt syfte varit att utvecklas som skapare. Detta är en presentation av hur dessa undersökningar har gått till.

Bakgrund

Jag skulle vilja att mitt fysiska skapande, mina uttryck, skulle få bli intryck hos andra människor. Jag vill utnyttja smidets möjligheter så långt jag bara kan. För att kunna göra det måste jag veta vad smide är. Jag kan endast lära mig det genom att smida själv. Att smida är att plastiskt bearbeta metall, alltså att förändra själva metallens volym. Med hammare och städ till hjälp förändra ett glödgat järnstycke. Jag vill vara medveten om hur min omformning av metallen påverkar människors bemötande av den. Jag vill ha en stabil och bred grund att utgå ifrån. Jag vill ha ett språk att uttrycka mig genom.

Syfte

Mitt syfte är att mogna som skapare och få en större förståelse för vad smide är. Jag vill inte låta slumpen styra när jag ska lyckas eller inte. Jag vill själv ha en upplevelse om vad som ger vad i ett verk. Jag vill göra det möjligt att kommunicera genom smide.

Mål

När den avsatta tiden är slut vill jag ha en större förståelse för vad tekniken smide gör med materialet. Jag vill kunna peka på delar i ett smitt föremål och kunna säga vad som gör vad i formen. Det behöver inte vara allmängiltigt sant. Vad jag vill är att jag ska veta var jag står. Jag ska ha en åsikt. Jag ska ha en grund. Den må vara subjektiv men det är åtminstone någonstans att utgå ifrån.

Problemformulering

För att få större tydlighet i vad jag sysslat med ska jag formulera de frågor jag brottats med i mitt arbete. Dessa frågor har under det praktiska arbetet tjänat som kärnor att cirkulera runt. Några direkta svar har jag aldrig räknat med att få. Dessa frågor är till för att jag ska kunna lägga fokus på rätt plats i arbetet. De är till för att jag lättare ska uppnå mina mål. Mitt egentliga problem är hur jag ska kunna förstå något så abstrakt som skapandeprocessen.

- Vad för skillnad i uttryck kan jag se i järnbitar med mycket liten fysisk variation?
- Hur förändras min förståelse för en form när jag formulerat den i ord?
- Vad kan plastisk bearbetning av metall egentligen innebära?
- Ger det praktiska smidandet mig mer intressanta uppslag än skissande på papper?

Metod

Innan jag påbörjade detta projekt trodde jag att jag på fyra veckor skulle hinna mycket längre. Jag förstod inte hur oerhört brett jag måste jobba för att få en grund. Av de sex ämnen jag från början trodde jag skulle hinna med blev det bara ett, det mest grundläggande av dem alla. Jag valde att arbeta med plasticiteten i sig själv. Jag delade upp detta redan relativt smala i ytterligare fyra grupper: Plastiska ingrepp, plasticisk deformation, plasticitet i stångmaterial och plasticitet med utgångspunkt i klumpmaterial.

Först smidde jag ut en mängd olika järnbitar. Sedan betraktade jag dem noggrant, och skrev ner en kommentar om var och en av bitarna. Jag skrev om deras form och om hur jag läste den, mycket subjektivt naturligtvis. Jag skrev utifrån de fyra olika kategorierna. Vissa järnbitar kunde ses som flera olika av dessa, i sådana fall skrev jag en kommentar utifrån varje kategori.

Jag begränsade mig mycket kraftigt i tekniker. Jag gjorde så på grund av att jag ville få ett grepp om vad jag höll på med. Samma sak när jag skrev, jag ville få så stor tydlighet som möjligt. Jag valde att använda texten som förtydligande medium eftersom jag liksom många andra ofta tänker och förstår i ord. Jag tycker om att formulera mig med hjälp av ord eftersom de är så tydliga i sin betydelse. De kompletterar formens upplevelsebaserade språk. Ord har också den förmågan att de enkelt kan förmedla ett budskap till andra.

Uppläggnig och genomförande

Under arbetets gång har mycket förändrats. Det PM jag skrev från början är mycket brett, det lämnade plats för helt olika tolkningar av projektet. Jag valde att inrikta mig på det som jag såg som projektets kärna. På så vis fick jag en antydning till svar på alla mina frågeställningar. Om jag gjort hela projektet så noggrant som jag gjorde denna del skulle jag förmodligen ha haft tydliga svar på mina frågor. Projektets tidsbegränsning på fyra veckor blev till slut gränsen för hur långt jag kunde nå i mina undersökningar.

Jag lade upp arbetet på så vis att det inte skulle ha något egentligt slut. Jag hade aldrig något fysiskt mål att nå fram till, mitt mål var att förstå lite mer. På så vis kunde jag sätta tempot under arbetets gång. Jag valde att göra en mycket grundlig undersökning. Jag tror att det är förutsättningen för att jag ska kunna jobba vidare med smide i framtiden. Jag undvek ett tydligt slut för att kunna få en naturlig övergång till nästa projekt på samma tema.

Hela detta arbete är upplagt som en cirkelrörelse. Jag smider former, jag ser formerna och jag smider nya former. Jag han aldrig fram till själva upprep-

ningen, det får jag ta tag i nästa gång. Det är själva seendet av formerna som gav mig svar på de flesta av mina frågor. Frågorna i PM:et är mycket breda, frågorna jag formulerat här är mer greppbara. Jag kommer här nedan redovisa mina svar eller tankar kring de frågor jag formulerat, först de smala från denna rapporten sedan de större från PM:et.

Teknikers olika uttryck

Jag kan se mycket stora skillnader i likartade former. Jag har upptäckt att ett visst sätt att se på bitarna tar fram deras olikheter. När jag kopplar om till detta seende blir volymen tredimensionell och levande. Jag kallar detta "volymseende" men jag misstänker att det är samma sak som "höger hjärnhalvas seende". Jag upplever att många järnbitar har fått uttrycksmöjlighet på olika plan. De har delvis sin volym men de har också ett symbolvärde. Vissa former upplevs t.ex organiska trots att jag gjort allt för att få dem mekaniska. På något vis kan man säga att själva tekniken och utgångsmaterialet har bestämt uttrycket från början. Sedan kan jag givetvis laborera inom dessa för att förstärka eller ladda uttrycket på olika vis, men det kan inte riktigt bli tvärt om.

Trots att dessa järnbitar var exakt lika stora har de fått oerhört olika uttryck. Utgångsmaterialet kan sätta förutsättningarna för vad en form ska uttrycka men den kan lika gärna vara helt obetydlig.

Formulera former i ord

När jag skriver om en form tvingas jag se den. Ett ord är alltid en generalisering. Att skriva ner en form är att dela upp den i en rad olika förtydligande och förenklande delar. Till skillnad från att teckna av en form, vilket också innebär ett påtvingat seende, ger skriften mig intellektuella förenklingar. Dessa är för mig möjliga att medvetet kontrollera och styra. Att formulera en form i ord gör att jag får en starkare grund att stå på. De beslut jag tar efter ett sådant seende är alltid medvetet övervägda.

Vad är smide?

Plastisk bearbetning eller smide innebär att förändra ett utgångsmaterials volym. Genom att flytta massa skapas nya plan och nya volymer. Smidet i sig kan skapa och ge uttryck. Det finns olika sätt att smida järn. Att smida kontrollerat står i motsats till att deformera men de är båda plastiska tekniker.

Att bocka är inte en plastisk teknik men man kan skapa böjar plastiskt på många andra vis.

När en volym förändras uppstår nya plan och nya linjer, dessa kan förstärka eller försvaga ett uttryck. En järnbits volym samspelar inte automatiskt med dess linjer och plan, ett sådant samarbete måste sys ihop av en skapare.

Vad kommer ur smidet?

Många av de mer intressanta former jag fann i detta projekt tillverkade jag mot slutet av dagarna. Jag fann flera intressanta former, former som är speciella för smidet men som är mycket onaturliga för andra material och svåra att teckna. Många former är tydligt tredimensionella och andra är beroende av de skarpa kontur- och ytlinjer smidet ger.

Detta är ett bra och effektivt sätt att undersöka former och till viss del konseptuella materialegenskaper. Däremot har jag inte fått några stora mängder helhetsidéer för skulpturer eller tillämpningar. Det praktiska smidandet ger mig alltså en rad kunskaper om uttryck, men är beroende av analys och formuleringar för att ge något mer. Analysen är en annan teknik, det praktiska arbetet är alltså beroende av kompletterade tekniker. Att byta ut det mot skissade på pappret skulle dock ta udden av det, smidandet höjer flera konstnärliga värden. Deformation skulle inte kunna uppstå som konstnärliga värden utan praktiska smidesundersökningar.

En konstnärlig process

När den konstnärliga processen är begränsad av ett material eller en teknik kan den börja i materialet. I detta fall har undersökningar av material och tekniker gett både färdiga föremål, former som ger idéer om större verk och formelement att använda för att gestalta färdiga idéer. Denna undersökning bevisar att jag kan finna mycket intressanta konstnärliga utgångspunkter genom att smida. Med andra ord kan jag sköta en hel konstnärlig process med utgångspunkt i vad jag intresserar mig för. Jag kan skapa föremål som håller hög konstnärlig kvalité utan att kompromissa med mig själv för att passa in i systemet.

Fysiskt skapande

Det fysiska skapandet är så tydligt beroende av form att det både ger och skapar formmässiga kvalitéer. Det fysiska skapandet ger en utgångspunkt att börja idébyggande från. Det har inte samma problem med flödet som rent idéskapande eftersom det oftast tar så lång tid att nya idéer har uppstått lagom tills en gammal är formulerad. De olika teknikerna kompletterar varandra, de genererar gemensamma värden. T ex kan ett idémässigt värde uppstå när en form får ett starkt uttryck. Ett smitt föremål kan ha kommit till på sådant vis att det berättar en saga, gör ett påstående på ett konceptuellt plan. En form uppstår ofta på grund av ett antal givna begränsningar. Att skapa fysisk kompletterar det intellektuella och det formmässiga genom att det ger tid till eftertanke och meditation.

Mervärde framför annat skapande

Vad jag upptäckt i min undersökning är att konstnärligt skapande som utgår från materialet kan få speciella värden som andra skapandeformer inte har. Själva mervärdet för mig är att jag tycker det är så himla skoj att både göra, undersöka och bygga idévärden. Den perfekta blandningen av dessa tycker jag är härlig.

Resultat

Jag har upptäckt former och tekniker som jag aldrig skulle ha funnit med hjälp av andra skissmetodiker. Under arbetets gång har jag fått erfarenhet av att se och bedöma former. Jag har fått en grundläggande förståelse för vad smide är för något. Jag har genom hela projektet endast arbetat med smidda former, jag har jämfört dem med smidda former och jag har smitt allting själv. Jag tror att detta är den viktigaste lärdomen, att det går att arbeta uteslutande med smide i en konstnärlig process.

Diskussion

När jag formulerade mitt PM hade jag stora planer, jag trodde aldrig det skulle vara så svårt som det var. Redan första dagen började jag rama in vad som egentligen var frågan. Under hela projektet tog jag beslut om var jag skulle lägga krutet. Det projekt jag slutligen genomförde blev på flera punkter olikt det i mitt PM. Det jag höll fast vid var syfte och mål. Genom hela projektet har mitt mål varit att förstå smidets konstnärliga möjligheter lite bättre. Mitt syfte har varit och är att utveckla personliga och effektiva arbetsätt och formspråk. Man kan säga att jag slutligen genomförde ett ganska litet projekt. De problem jag tog tag i var de mest grundläggande, de resultat jag uppnådde blev de viktigaste. Jag tycker givetvis det är tråkigt att jag inte nådde längre än jag gjorde, men projektets karaktär att aldrig riktigt sluta har gjort att dess längd inte är speciellt störande. Jag kommer att fortsätta med detta arbete senare, då kanske jag hinner med det där jag missade den här gången.

Inte helt oväntat men desto mer otillfredsställande är att jag har fått fler och svårare frågor än svar. Jag vet fortfarande inte om skissarbetet tjänar på att göras i tekniken direkt. Jag har sett att jag får mycket bra idéer från smidet och att arbetet med former blir intressant och levande. Men problemet kvarstår om denna arbetsmetod är effektivare för mig att kommunicera genom. Huruvida den borde vara en del i en rad olika arbetsmetoder eller ifall det går att skapa hela verk på så här vis. Tur då att det finns utrymme för fler undersökningar, genom sådana kanske jag kan nå dit jag vill komma... eller så är det vad resten av mitt liv kommer att handla om.

Slutsats slutord

Jag tror att den viktigaste erfarenheten jag fått av detta projekt är att jag bestämmer själv vad jag vill göra. Ingenting jag skapar ska komma ur vad andra förväntar sig eller hur seden säger eller etablissemangen kräver. Endast jag vet vart jag vill. Min arbetsglädje är motorn för mitt skapande, utan den vill jag inte skapa. Detta innebär inte att jag ska fjärma mig från världen och verkligheten. Det innebär att vad jag skapar alltid kommer att vara självporträtt.